

ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ 2017 РОКУ НА УРОЖАЙНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Урожайність кожної сільськогосподарської культури формується під впливом багатьох чинників – якості насіння, внесення мінеральних добрив, строків висівання тощо. Однак, у періоди, коли спостерігається значна кількість погодних аномалій, саме погодній складовій належить вирішальна роль у формуванні врожаю і її неможливо мінімізувати технологіями [1]. Найбільший вплив погодних умов на розвиток сільськогосподарських культур фіксується у вегетаційний період, а врожай озимих культур також залежить від умов їх осіннього загартування та перезимівлі [3].

Вінниччина має один із найпотужніших серед регіонів України агропромисловий комплекс, який в останні роки демонструє високі темпи розвитку та вагомі результати господарювання. Варто зазначити, що у зв'язку з кліматичними змінами, які фіксуються в останні десятиліття, селекціонери області інтенсивно працюють над створенням нових сортів культур, максимально адаптованих до цих змін [7].

Упродовж 2017 р. на території Вінницької області спостерігались прояви різних погодних умов, які, як позитивно так і негативно, впливали на урожайність сільськогосподарських культур. Взимку загалом спостерігались помірні температури, хоча лютий традиційно приніс з собою морози і різкі холодні вітри. У першій декаді місяця стовпчик термометра в різних частинах області опускався до $-15...-17^{\circ}\text{C}$, але в другій-третьій декаді температура піднялась до $+8...+10^{\circ}\text{C}$ [2]. Погодні умови зими виявилися сприятливими для озимини і 90 % посівів перейшли у весну в доброму та задовільному стані.

Весна 2017 р. принесла багато випробовувань аграріям області. У березні на початку посівної кампанії ранніх ярових культур склалися специфічні для регіону погодні умови – спочатку поступове наростання середньодобових температур повітря, а в третій декаді – стрімке їх зниження. Такі погодні умови певним чином вплинули на тривалість періоду проростання культур, збільшивши його до 10-15 діб, а також на особливості подальшого росту і розвитку рослин [4]. Небували 10-11.05 заморозки сильно послабили розвиток більшості сільськогосподарських культур, а частину посівних площ соняшника, сої, кукурудзи, овочів довелося пересівати. Майже повністю знищено урожай плодово-ягідних культур [2].

Літо настало досить різко – вже з початку червня спостерігалось швидке підвищення температури. Дні із спекотною погодою протримались майже цілий місяць, тільки в останні дні випали опади. Липень 2017 р. супроводжувався традиційною для цього часу спекою, яка досягала $+32...+34^{\circ}\text{C}$. Місяць був посушливим, але з підвищеною відносною вологістю повітря. Початок серпня приніс ще більше підвищення температури, яка сягала $+37^{\circ}\text{C}$, але в другій половині місяця різко

похолодало [2]. Високі температури повітря та ґрунту, значні втрати вологи призвели до в'янення або повної загибелі частини рослин [3].

Осінь у першій половині вересня повернула суху погоду з прохолодними ночами і досить високою денною температурою, а у останній декаді місяця – тривалі опади і похолодання. У жовтні настало традиційне для цього часу «бабине літо», яке тривало близько тижня [2]. Суха погода у вересні стала сприятливою для збору врожаю, позитивно вплинула на накопичення цукрів у коренеплодах, овочах та фруктах, а опади які випали, сприяли висіванню озимини [3].

Попри непрості погодні умови на початку року, завдяки впровадженню новітніх технологій та сучасних підходів в систему організації сільського господарства, нарощенню продуктивності, створенню на території області умов для розвитку ефективного конкурентного середовища, господарства Вінниччини впевнено утримують взятую в попередні роки високу планку [5].

Станом на 1.09.2017 р. зернові та зернобобові культури (без кукурудзи) скошено та обмолочено на площі 476,0 тис. га. (на 13,8% менше, ніж на 1.09.2016р.), що складає 96% площ, посіяних під урожай 2017р. (торік – 98% площ), зібрано майже 2,3 млн.т. зерна (у початково оприбуткованій вазі), що на 23,4% менше відповідного показника минулого року.

Крім того, господарствами області зібрано: ріпаку 184,4 тис. т. на площі 58,2 тис. га (середня врожайність – 31,7 ц/га); картоплі 1597,1 тис. т. (середня врожайність – 174 ц/га); овочевих культур відкритого ґрунту 262,6 тис. т. (середня врожайність – 200 ц/га) та культур плодово-ягідних – 63,9 тис. т.; гречки 10,7 тис. т. на площі 7,1 тис. га (60,2 % до прогнозу), (середня врожайність – 15,0 ц/га); соняшника 41,0 тис. т. на площі 15,2 тис. га (6,2 % до прогнозу) (середня врожайність – 27,0 ц/га); цукрового буряку 159,2 тис. т. на площі 3,5 тис. га (6,1 % до прогнозу), (середня врожайність – 453,1 ц/га) [6,8].

Таким чином, погодні умови 2017 р. загалом сприяли вирощуванню сільськогосподарських культур, але, якщо розглядати окремі пори року, то заморозки у травні негативно вплинули на ранньоквітучі рослини і стали на перешкоді їх врожайності.

Література:

1. Агрометеорологічні умови у 2012 році та їх вплив на формування врожаю зернових культур [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.svitagro.com/agrometeorologichni-umovi-u-2012-roci-ta-yih-vpliv-na-formuvannya-vrozha-zernovih-kultur>
2. Архив и Погода на 2017 год в Виннице [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://o-pogode.ru/year-2017/vinnytsia>
3. Божко Л. Ю. Агрометеорологічні прогнози : навчальний посібник / Л. Ю. Божко, О. А. Барсукова. – Одеса : «ТЕС», 2011. – 229 с.
4. Влияние погодных условий весны на особенности проведения посевной кампании яровых культур в Украине в 2017 году [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : <https://www.apk-inform.com/ru/exclusive/topic/1081093#.WfWeRUi7XIU>

5. На Вінниччині жнива у розпалі, зібрано перший мільйон тонн зерна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://superagronom.com/news/1684-na-vinnichchini-jniva-u-rozpali-zibrano-pershiy-milyon-tonn-zerna>
 6. На Вінниччині тривають осінньо-польові роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vin.gov.ua/dep-apr/5430-na-vinnychchini-tryvaiut-osinno-polovi-roboty>
 7. Сільське господарство [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vininvest.gov.ua/silske-gospodarstvo>
- Соціально-економічне становище Вінницької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/index.php/2010-11-23-14-38-32.html>